

En rökares bekännelser

Jag började inte röka för att jag ville vara tuff eller leka vuxen. Det fanns inget kaxigt eller demonstrativt över det. Nej, jag var bara en hopplös romantiker. Jag tyckte rökning såg snyggt ut och att det skulle passa min image. Kan man tänka sig något enfaldigare?

Jag minns hur jag satt på tröskeln till en ensligt belägen stuga, tände en gul Blend och antog en pose som jag uppfattade som svårmodig och konstnärlig. Jag var nitton år och hade dragit upp riktlinjerna för resten av mitt liv. Jag var dömd att leva ensam, ingen skulle komma mig riktigt nära och ur detta skulle skön konst uppstå, förutom slingor av dekadent cigarettrök.

Den där romantiken varade en sommar, sen var jag förvandlad till slav. Skön konst låter sig inte skapas i brådrasket och rökningen blev ett ok att bära. Hur romantiskt är det till exempel att stå med huvudet under en spisfläkt? Och hur gott smakar det där blosset man bara måste ta fast man har halsfluss? Och pengarna! Det kostade så mycket att jag var tvungen att börja rulla cigaretterna själv, en finmotorisk bedrift varenda gång och en tillvaro förvandlad till tobaksmulor. För att inte tala om den ständigt såriga underläppen eftersom pappret hade en tendens att klibba fast. När man tog cigaretten från munnen följde huden med.

Åren gick och jag var inte längre ensam. När jag blev gravid tittade jag och min dåvarande man på varandra och sa att vi borde sluta röka. Sen tände vi en ny cigarett, fast ute på balkongen. När vi verkligen ansträngde oss kunde vi hålla upp i tre dagar. Vid ett av dessa tillfällen kom min man hem med en pipa och rökte den istället, eftersom det inte var riktigt samma sak. Han hade ju faktiskt slutat med cigaretter! Ja, ja. Det där är historia nu. Alltihop faktiskt. Barnen är stora och ingen av dem röker som tur är. Inte jag heller, även om det tog lång tid att sluta. Jag vet inte vad som hände, varför det efter tretton år plötsligt fungerade. Jag använde nikotinplåster. Det var trösterikt, eftersom alla vägar ur missbruk är ett slags sorgearbete. Att aldrig mer... När det blev för ledsamt kunde jag pillra på plåstret och känna mig liten och duktig. Trots att jag inte har tagit ett bloss sen 1994 är behovet av nikotin så starkt att jag fortfarande känner suget. Det kommer över mig som ett hastigt begär, som en doft av något som är hårt och farligt. Men det går över och min enda räddning är att jag vet att det gör det. Det gäller att lita på sin tjurskallighet.

Rökningen är i sin konstitution självdestruktiv. Man måste göra våld på sig själv för att börja, man vet vart den leder och däremellan lurar hjärnan en att tro att man blir belönad. Läs till exempel Anders Paulruds sista roman Fjärilen i min hjärna. Mitt under cancerbehandlingen fortsätter han att röka – på trots. Själv tycker jag att han borde ha fått leva och skriva några år till. Jag blir galen bara jag tänker på det. Alla vi som har gått i fällan och fortsätter att göra det, år ut och år in, i tusental. Det där offret vi gör, att vi så gärna gör det och att vi till och med kan tycka att det är värt det. Frågan är hur länge vi ska skylla på att vi inte är mer än människor.

© Tina Messing

Även publicerad i *Psoriasistidningen* 2/10